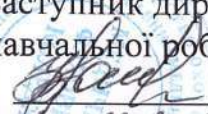

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО - ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія професійної та практичної
підготовки відділення «Сестринська справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з
навчальної роботи

Наталія БРАГАР
26 серпня 2025 р

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни **ВІЙСЬКОВО – МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ТА МЕДИЦИНА**
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Спеціальність **223 «Медсестринство»**

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Форма навчання **денна**

Кваліфікація- **Сестра медична**

Термін підготовки **3 роки 10 місяців**

Кількість кредитів **3,0**

Загальна кількість годин **90 годин**

з них: лекції **8 годин,**

практичні **36 годин,**

самостійна робота **46 годин.**

Залік (семестр) – **VII**

Програма складена відповідно до
ОПП «Сестринська справа» 2024 р.

Схвалена на засіданні ЦМК,

Протокол № 1
від 21. 08. 2025р. .

Голова ЦМК

Запоріжжя 2025

«Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій». Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступіню фаховий молодший бакалавр напрямку підготовки 223 «Медсестринство», - Запоріжжя, Медичний фаховий коледж ЗДМФУ, 2025. – 32с.

Укладач: Марина ПОПРАВКО – викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист

*Схвалено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки відділення «Сестринська справа»
Протокол № 1 від «21» серпня 2025 року.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з дисципліни «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» складено для медичних закладів вищої освіти для спеціальності, 223 «Медсестринство» відповідно до ОПП «Сестринська справа» 2024 р.

Навчальним планом для вивчення дисципліни передбачено 90 год, з них лекцій — 8, навчальної практики — 36, самостійної роботи — 46 год.

Актуальність вивчення предмета зумовлена змінами, що відбулися внаслідок реорганізації і розбудови Збройних сил України, зміною поглядів на ведення бойових дій, застосування сучасних видів зброї, накопиченням досвіду роботи військово-медичної служби під час виникнення локальних воєнних конфліктів, надання першої медичної допомоги під час надзвичайних ситуацій.

У локальних воєнних конфліктах, під час надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час важлива роль у своєчасному наданні медичної допомоги пораненим та хворим належить молодшому та середньому медичному персоналу.

Наскільки своєчасно, правильно і чітко буде надано першу медичну допомогу, настільки підвищуються шанси щодо збереження життя та успішного лікування поранених і хворих на подальших етапах медичної евакуації.

Усі питання військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій повинні вивчатися з урахуванням знань і практичних навичок, отриманих студентами з інших навчальних дисциплін, насамперед з анатомії та фізіології людини, хірургії, терапії, фармакології, гігієни, епідеміології та інфекційних хвороб.

Дисципліна «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» складається з лекцій, навчальної практики під керівництвом викладача і самостійної роботи студентів. На практичних заняттях особливу увагу приділено питанням надання першої медичної допомоги пораненим та ураженим на полі бою та екстренної медичної допомоги під час надзвичайних ситуацій

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час;
- основи організації лікувально-евакуаційних заходів у військах;
- завдання та структуру організації Державної служби медицини катастроф;
- особливості та медико-тактичні характеристики різного виду аварій, стихійних лих;
- принципи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі Державної служби медицини катастроф, особливості організації

- лікувально-евакуаційних заходів в осередках масового ураження;
- принципи надання медичної допомоги пораненим та хворим під час бойових дій та при надзвичайних ситуаціях.

Студенти повинні вміти:

- надавати та організувати першу медичну допомогу пораненим і ураженим в умовах бойової обстановки;
- організовувати медичне забезпечення роти та при різних видах бойових дій;
- надавати першу медичну і долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;
- користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, а також засобами індивідуального медичного захисту;
- надавати першу медичну допомогу в разі отруєння сильнодіючими отруйними речовинами;
- працювати в складі бригад і загонів екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження.

Студенти мають бути поінформовані про:

- умови діяльності медичної служби Збройних сил у сучасній війні;
- екологічну обстановку на території України, регіону та можливі аварії й катастрофи;
- досвід роботи служби екстреної медичної допомоги під час ліквідації наслідків великомасштабних надзвичайних ситуацій різного походження.

Компетенції

Загальні компетентності		ЗК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.		ЗК 1
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		ЗК 2
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		ЗК 4
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.		ЗК 5
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.		ЗК 6
Здатність до міжособистісної взаємодії.		ЗК 8
Спеціальні(фахові) компетентності		СК
Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.		СК 1
Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.		СК 3
Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи 9 перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.		СК 4
Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.		СК 5
Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.		СК 7
Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.		СК 8
Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.		СК 9
Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів		СК 10

інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.	
Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	СК 11
Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя)..	СК 12
Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів	СК 13
Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	СК 14
Знання та розуміння	РН
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.	РН 1
Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.	РН 2
Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.	РН 3
Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативноправовими документами	РН 4
Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.	РН 5
Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.	РН 6
Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.	РН11
Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .	РН 12
Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.	РН 13
Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.	РН 17
Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.	РН 18
Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.	РН 19

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
навчальної дисципліни
«Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних станів»

Назви розділів і тем	Всього годин	Кількість годин за видами занять			
		З викладачем			с/р, інд/р
		Всього	Лекцій	П/з, С/з	
	90	44	8	36	46
Частина I. Військово-медична підготовка					
Розділ 1. Основи організації медичного забезпечення військ					
Тема 1. Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат. Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ	15	10	6	4	5
Розділ 2. Охорона праці в галузі, основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час, основи військово-польової хірургії					
Тема 2. Заходи першої медичної допомоги при пораненнях та ураженнях.	9	4	-	4	5
Тема 3. Травматичний шок. Синдром тривалого роздавлювання тканин. Термічні опіки. Відмороження.	9	4	-	4	5
Розділ 3. Основи військово-польової терапії					
Тема 4. Завдання та зміст військово-польової терапії. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами	9	4	-	4	5
Розділ 4. Основи військової гігієни, основи військової епідеміології					
Тема 5. Основи організації	9	4	-	4	5

санітарно-гігієнічних заходів у військах, Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військово-службовців спеціальних родів військ. Гігієна харчування особового складу військ. Гігієна польового водопостачання. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка					
Частина II. Медицина надзвичайних ситуацій Розділ 5. Завдання та основи організації медичного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях, стихійні лиха, їх класифікація і медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.					
Тема 6. Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура і завдання Державної служби медицини катастроф. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час.	11	6	2	4	5
Розділ 6. Техногенні катастрофи					
Тема 7. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку	9	4	-	4	5

транспортних аварій і катастроф. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.					
Тема 8. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження	10	4	-	4	6
Розділ 7. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організації режимно-обмежувальних заходів у епідемічних осередках. Екстрена медична допомога при масових ураженнях у мирний та воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру.					
Тема 9. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організації режимно-обмежувальних заходів у епідемічних осередках. Підсумковий модульний контроль.	9	4	-	4	5

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Частина I. Військово-медична підготовка

Розділ 1. Основи організації медичного забезпечення військ

Тема 1. Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат

Лекція : 6 год.

Практичне заняття: 4 год.

ЛЕКЦІЯ т1 л1

План

1. Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час, їх зміст і значення. Умови діяльності медичної служби та їх вплив на організацію медичного забезпечення військ.
2. Організаційна структура медичної служби Збройних сил України. Військова ланка медичної служби Збройних сил України.
3. Категорії особового складу медичної служби.
4. Військові звання особового складу медичної служби. Можливі призначення молодшого медичного персоналу у воєнний час.

ЛЕКЦІЯ т1 л2

План

1. Лікувально-евакуаційне забезпечення військ. Сутність сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення, її принципи.
2. Етап медичної евакуації, завдання, які він виконує, вимоги до розгортання та принципова схема його розгортання.
3. Види і обсяг медичної допомоги. Заходи першої медичної та долікарської (фельдшерської) допомоги.
4. Медичне сортування поранених і хворих на етапах медичної евакуації.
5. Медична евакуація. Особливості організації і проведення лікувально-евакуаційних заходів при ліквідації наслідків застосування ворогом засобів масового ураження.

ЛЕКЦІЯ т1 л3

План

1. Організаційна структура Збройних сил України.
2. Військові підрозділи, частини, з'єднання та об'єднання сухопутних військ Збройних сил України.
3. Види загальновійськового бою. Медична служба механізованої бригади.
4. Умови діяльності медичної служби в оборонному бою.
5. Побудова оборони роти (ротний опорний пункт).

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Практичне заняття 1 п

На тему:

«Основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час. Уражуюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат. Основи організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ. Розшук поранених на полі бою. Способи наближення стрільців-санітарів та санітарного інструктора роти до поранених залежно від умов місцевості, погоди, часу доби та характеру бойової обстановки. Надання першої медичної допомоги пораненим на полі бою.»

Практичні навички:

- наближення до поранених різними способами (короткою перебіжкою, перебіжкою в положенні пригнувшись, переповзанням: “рачкуючи” “попластунському” та на боці);
- гасіння палаючого обмундирування та запалювальних сумішей;
- відтягування поранених з поля бою в укриття на собі (на спині та на стегні);
- відтягування поранених в укриття за допомогою табельних засобів: на плащ-наметі;
- способи витягування поранених із бронетанкової техніки та інших місць їх перебування за допомогою лямки медичної спеціальної Ш-4;
- винесення поранених з поля бою одним санітаром на спині, плечі, на руках перед собою;
- винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки

- медичної носильної (складеною кільцем і вісімкою);
- винесення поранених з поля бою двома санітарами: на руках, плащ-наметі, за допомогою лямки медичної носильної, на санітарних та імпровізованих ношах;
 - медико-тактична характеристика індивідуального медичного оснащення (АІ, ППІ, ППІ-8, ППІ-9, ППІ-10, таблетки для знезараження води);
 - медико-тактична характеристика групового медичного оснащення (АВ, СС, СМВ);
 - уміння користуватися:
 - шприц-тюбиком;
 - аптечкою індивідуальною (АІ-1);
 - ППІ;
 - ППІ-8, ППІ-9, ППІ-10;
 - таблетками для знезараження води;
 - аптечкою військовою (АВ);
 - трубкою дихальною (ТД-1);
 - сумкою санітара (СС);
 - сумкою медичною військовою (СМВ);
 - ношами санітарними;
 - лямкою медичною носильною (Ш-1);
 - лямкою медичною спеціальною (Ш-4).

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Розділ 2.

Охорона праці в галузі, основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час, основи військово-польової хірургії.

Тема 2. Заходи першої медичної допомоги при пораненнях та ураженнях. .

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2 п

На тему:

«Заходи першої медичної допомоги при пораненнях та ураженнях. Заходи першої медичної допомоги при пораненнях: витягування уражених з-під завалів, зі сховищ, укриттів, води, бойової техніки; гасіння одягу, що горить чи тліє, запалювальних сумішей; уведення знеболювальних засобів зі шприц-тюбика з індивідуальної аптечки Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час.»

Практичні навички:

- послідовність дій під час надання першої медичної допомоги;
- тимчасове спинення зовнішньої кровотечі за допомогою:
 - накладання тугої пов'язки;
 - притискування артерії пальцями до кісткового виступу;
 - максимального згинання кінцівки;
 - накладання джгута-закрутки;
 - накладання гумового джгута;
- накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки та інших ділянок тіла;
- накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі;
- тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів (імпровізованих шин);
- штучне дихання “з рота до рота”, “з рота до носа” та за допомогою дихальної трубки ТД-1;
- проведення закритого масажу серця.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є. С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк, Т. М. Гут / під ред. Бадюка М. І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.

2.Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3.Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4.Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Тема 3. Травматичний шок. Синдром тривалого роздавлювання тканин. Термічні опіки. Відмороження.

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3 п

На тему:

«Травматичний шок, клінічні прояви. Заходи першої медичної допомоги пораненим у стані травматичного шоку. Клінічна картина в різні періоди синдрому тривалого роздавлювання (стиснення) тканин. Заходи першої медичної допомоги. Класифікація опіків за глибиною ураження. Клінічна картина опікової хвороби. Методи визначення площі опіків у польових умовах. Візуальне визначення ступеня опіку. Визначення площі опіку за правилом дев'яток (Уоллеса) та правилом долоні (Глумова). Заходи першої медичної допомоги при термічних ушкодженнях. Відмороження, клінічні прояви. Заходи першої медичної допомоги при відмороженнях.»

Практичні навички:

- визначення ступеня тяжкості травматичного шоку;
- заходи невідкладної допомоги при травматичному шоку;
- визначення площі опіків;
- введення знеболювальних препаратів;
- накладання асептичних пов'язок на опікову поверхню;
- вирішення завдань з надання першої медичної допомоги при розвитку травматичного шоку, термічних опіках, синдромі тривалого роздавлювання (стиснення) тканин, відмороженні.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є. С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк, Т. М. Гут / під ред. Бадюка М. І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В. Є. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т. М. Гут, Р. П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В. С. Тарасюк, М. А. Матвійчук, І. В. Паламар та ін.; за ред. В. С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Розділ 3.

Основи військово-польової терапії.

Тема 4. Завдання та зміст військово-польової терапії. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження. Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами.

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4 п

На тему:

«Гостра променева хвороба (ГПХ). Клінічна картина ГПХ I–IV ступенів. Рання діагностика ГПХ. Перша медична допомога ураженим. Комбіновані радіаційні ураження. Профілактика радіаційних уражень. Прилади радіаційної розвідки та дози метричного контролю. Клінічна картина уражень різними типами отруйних речовин. Надання першої медичної допомоги ураженим.»

Практичні навички:

- надягання протигазу і ШР на пораненого у голову в осередку ураження;
- робота з приладами дозиметричного контролю – ДП-22В, ІД-1;
- використання протирадіаційних засобів з АІ-1;
- проведення часткового санітарного оброблення;
- робота з радіометром-рентгенометром – ДП-5А;

- вирішення ситуаційних завдань;
- введення антитоту за допомогою шприц-тубика;
- надягання протигазу і шолому для поранених у голову на пораненого в зараженій зоні;
- проведення часткового санітарного оброблення за допомогою ПП-8 (ПП-9, ПП-10);
- способи проведення штучного дихання в зараженій атмосфері, в зараженій атмосфері;
- киснева інгаляція за допомогою інгалятора КІ-4;
- штучна вентиляція легень за допомогою ДП-10.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є. С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк, Т. М. Гут / під ред. Бадюка М. І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В. Є. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т. М. Гут, Р. П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В. С. Тарасюк, М. А. Матвійчук, І. В. Паламар та ін.; за ред. В. С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Розділ 4.

Основи військової гігієни, основи військової епідеміології.

Тема 5. Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах, Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військово-службовців спеціальних родів військ. Гігієна харчування особового складу військ. Гігієна польового водопостачання. Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5 п

На тему:

«Основні принципи раціонального харчування. Правила зберігання і транспортування продовольства. Санітарно-гігієнічні вимоги до приготування їжі. Медичний контроль за харчуванням. Санітарний контроль за об'єктами харчування. Медичний контроль за станом здоров'я працівників об'єктів харчування. Особливості організації харчування в польових умовах. Польовий пункт харчування. Особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в умовах застосування ворогом бактеріологічної (біологічної) зброї. Заходи щодо запобігання поширенню інфекційних захворювань у військах після застосування ворогом бактеріологічної зброї»

Практичні навички:

- взяття проби готової їжі для лабораторного дослідження і оформлення супроводжувальних документів;
- взяття матеріалів для виявлення збудників кишкових і тифо-паратифозних інфекцій.
- взяття готової їжі на калорійність;
- санітарно-епідеміологічна розвідка населеного пункту;
- опитування населення;
- визначення санітарно-технічного стану житлового фонду і джерел водопостачання;
- звіт і складання картки санепідрозвідника.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е

Частина II. Медицина надзвичайних ситуацій

Розділ 5.

Завдання та основи організації медичного забезпечення населення у надзвичайних ситуаціях, стихійні лиха, їх класифікація і медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.

Тема 6. Організація захисту населення у надзвичайний період. Основи створення, структура і завдання Державної служби медицини катастроф. Організація екстреної медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях. Стихійні лиха, їх класифікація і медико-тактичні особливості. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.

*Лекція: 2 год.
Практичне заняття 4 год*

ЛЕКЦІЯ л4 т6

План

1. Завдання та організація Державної служби медицини катастроф (ДСМК). Заклади та формування ДСМК. Чинні законодавчі акти України, їх основні положення.
2. Основна мета та організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення в системі ДСМК. Умови реалізації сучасної системи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях (НС).
3. Робота бригад і загонів екстреної медичної допомоги, інших медичних формувань у районах масового ураження людей.
4. Загальні причини виникнення і класифікація стихійних лих.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є. С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк, Т. М. Гут / під ред. Бадюка М. І. – К.: «МП Леся», 2019.

–484 с.

2.Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3.Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4.Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6п

На тему:

«Чинні законодавчі акти України, їх основні положення. Медичне сортування та медична евакуація. Види медичної допомоги, основні вимоги до них та їх обсяг: перша медична допомога, долікарська допомога, перша лікарська допомога, кваліфікована медична допомога, спеціалізована медична допомога. Особливості надання догоспітальних видів медичної допомоги дітям.»

Практичні навички:

- стандарт дій і тактика медичного персоналу в надзвичайних ситуаціях;
- первинний огляд потерпілого (АВС);
- поглиблений первинний огляд (АВС+ДЕ);
- стандарт медичної допомоги при політравмі на догоспільному етапі;
- організація медичної допомоги при непритомності;
- організація медичної допомоги при колапсі;
- організація медичної допомоги при судомах;
- організація медичної допомоги при гіпер- та гіпотермії;
- організація медичної допомоги при утопленні;
- організація медичної допомоги при отруєнні невідомою речовиною;
- організація медичної допомоги при алергійних реакціях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1.Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1.Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. –484 с.

2.Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3.Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4.Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Розділ 6.

Техногенні катастрофи

Тема 7. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф. Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7 п

На тему:

«Лікувально-евакуаційне забезпечення та види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях техногенного походження. Медичне забезпечення особового складу рятувальних загонів. Робота медичної сестри в складі загонів і бригад екстреної медичної допомоги в районах транспортних катастроф. Заходи першої медичної допомоги в ході рятувальних робіт при травмах, кровотечах, термічних опіках, ураженнях. Особливості надання медичної допомоги у випадку переохолодження, перегрівання та комбінованих уражень.»

Практичні навички:

- порядок первинного огляду потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах;
- первинне медичне оцінювання характеру ушкодження та тяжкості загального стану потерпілих;
- накладання пов'язок при різних видах ушкоджень;
- проведення іммобілізації ушкоджених кінцівок табельними засобами;

— вирішення ситуаційних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.

2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3. Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Тема 8. Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8 п

На тему:

«Основні принципи і методи лікування гострих отруєнь СДОР. Основні симптоми отруєнь, перша медична допомога при отруєннях СДОР: аміаком, чадним газом, хлором, сірковуглецем тощо. Заходи та засоби захисту (індивідуальні та колективні) при аваріях з викидом СДОР. Робота медичної сестри в складі бригад екстреної медичної допомоги в осередку хімічного ураження. Техніка безпеки особового складу бригад екстреної допомоги під час ліквідації осередків хімічного ураження та їхніх наслідків. Прилади хімічної розвідки та правила роботи з ними».

Практичні навички:

- правила застосування індивідуальних засобів захисту органів дихання і шкіри;
- проведення часткового санітарного оброблення відкритих ділянок тіла та одягу за допомогою індивідуального протихімічного пакета;
- використання приладів хімічної розвідки і оцінювання хімічного забруднення осередку;
- надання медичної допомоги при отруєнні хлором, аміаком, сірководнем, чадним газом та іншими речовинами, введення антидотів;
- перша медична допомога при укусах отруйними тваринами;
- вирішення ситуаційних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є. С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М. І. Бадюк, В. П. Токарчук, В. В. Солярик, Л. М. Бадюк, Т. М. Гут / під ред. Бадюка М. І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.
2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В. Є. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.
3. Військово-медична підготовка / Т. М. Гут, Р. П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В. С. Тарасюк, М. А. Матвійчук, І. В. Паламар та ін.; за ред. В. С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

Розділ 7.

Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організації режимно-обмежувальних заходів у епідемічних осередках.

Тема 9. Організація санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях. Зміст та організації режимно-обмежувальних заходів у епідемічних осередках. Підсумковий модульний контроль.

Лекція: 0 год.

Практичне заняття 4 год

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9 п

На тему:

«Основні принципи і способи захисту населення: колективні та індивідуальні. Індивідуальні засоби захисту населення — засоби захисту органів дихання (протигази, респіратори, ватно-марлеві пов'язки) та засоби захисту шкіри. Засоби індивідуального медичного захисту (аптечка індивідуальна, протихімічний пакет та перев'язувальний пакет).

Санітарно-епідеміологічна розвідка, оцінювання епідемічної обстановки в осередку надзвичайної ситуації, медичне обстеження, виявлення інфекційних захворювань, локалізація і ліквідація осередків інфекції. Організація екстреної профілактики та імунопрофілактики інфекцій серед населення в епідемічних осередках.».

Практичні навички:

- одягання засобів захисту органів дихання на потерпілого;
- проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень;
- визначення виду кровотечі та застосовування різних способів її спинення;
- звільнення потерпілих від дії електричного струму, вогню та завалів;
- застосування медичних засобів аптечки індивідуальної відповідно до виду ураження;
- проведення роз'яснювальної роботи серед населення щодо дій у разі загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
- надання першої медичної допомоги утопаючому;
- проведення санітарно-епідеміологічної розвідки осередку бактеріологічного ураження та оцінювання її результатів;
- проведення відбору проб води для бактеріологічного та фізико-хімічного дослідження;
- проведення відбору проб продуктів харчування для дослідження;
- приготування дезінфекційних розчинів та проведення дезінфекції об'єктів навколишнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1.Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1.Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. –484 с.

2.Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3.Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4.Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Уражуюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат.	2
2	Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час.	2
3	Травматичний шок. Синдром тривалого роздавлювання (стиснення) тканин. Термічні опіки. Відмороження.	3
4	Завдання та зміст військово-польової терапії. Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження.	3
5	Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження. Ураження бойовими отруйними речовинами.	3
6	Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у військах.	2
7	Гігієна розташування та пересування військ, особливості гігієни військовослужбовців спеціальних родів військ.	2
8	Гігієна польового водопостачання військ.	2
9	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ.	3
10	Загальна характеристика протиепідемічних сил і засобів, протиепідемічний захист на етапах медичної евакуації. Санітарно-епідеміологічна розвідка.	3

11	Протиепідемічний захист військ в умовах застосування ворогом бактеріологічної зброї.	3
12	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях. Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях.	3
13	Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика. Лікувально-евакуаційні заходи в осередку транспортних аварій і катастроф.	3
14	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах, їх медико-тактична характеристика.	3
15	Хіміко-технологічні катастрофи. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин, симптоми отруєння. Основні лікувально-профілактичні заходи в осередку хімічного ураження.	3
16	Стихійні лиха, їх класифікація та медико-тактична характеристика. Основи організації та проведення аварійно-рятувальних та невідкладних робіт, медична допомога в районах стихійних лих.	3
17	Екстрена медична допомога при масових ураженнях в мирний та воєнний час. Основні принципи і способи захисту населення при масових ураженнях у надзвичайних ситуаціях природного та техногенного характеру	3
	Усього	46

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль – здійснюється під час практичних та семінарських занять, а також шляхом відпрацювання заборгованостей і незадовільних оцінок, проведення індивідуальних консультацій.

Модульний контроль – здійснюється у формі контрольної роботи або тестування по завершенні вивчення певного модулю з курсу.

Підсумковий контроль – семестровий іспит (залік).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Оцінка **"відмінно"** виставляється, якщо студент:

- глибоко, ґрунтовно, всебічно та систематизовано засвоїв весь програмний матеріал,
- вичерпно, послідовно, грамотно та логічно його викладає,
- правильно обґрунтовує прийняті рішення, має різнобічні навички, прийоми, виконання практичних робіт, виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок,
- видозмінення завдання не викликає у нього складності,
- виявляє знання основної та знайомство з додатковою літературою, передбачених програмою на рівні творчого використання,

2. Оцінка **"добре"** виставляється, якщо студент:

- твердо знає програмний матеріал,
- грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей у відповіді на питання,
- може правильно застосувати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань на рівні аналогічного відтворення.

3. Оцінка **"задовільно"** виставляється, якщо студент:

- засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей,
- припускається неточностей,
- недостатньо вірних формулювань,
- порушує послідовність у викладі матеріалу,
- відчуває труднощі під час виконання практичних завдань.

4. Оцінка **"незадовільно"** виставляється, якщо студент:

- не знає значної частини програмного матеріалу,
- допускає суттєві помилки,
- з великим труднощами виконує практичні роботи на рівні нижче репродуктивного відтворення.

Підсумковий тест

Модуль 1

1.Збройні сили України після проведення складаються з :

- a) Трьох видів;
- b) Чотирьох видів;
- c) Шести видів;
- d) Двох видів.

2.Перша медична допомога спрямована на тимчасове усунення причин, які загрожують життю пораненого (хворого) у даний момент та попередження розвитку тяжких ускладнень та включає:

- a) введення антидотів ураженим отруйними речовинами;
- b) тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі;
- c) іммобілізацію пошкоджених ділянок із використанням табельних і підручних засобів;
- d) все вище перераховане.

3.Оклюзійна пов'язка накладається при:

- a) При пораненнях живота;
- b) При відкритому пневмотораксі;
- c) При переломах верхніх кінцівок;
- d) Поранення ока.

4. Для перенесення потерпілого з пораненням хребта потрібно:

- a) Покласти основу з твердого матеріалу, а під коліна – валик з м'якого матеріалу.
- b) Нести в напівсидячому положенні, підклавши для цього під спину речовий мішок;
- c) Кладуть обличчям вниз, попередньо поклавши потерпілому під лоб шинель;
- d) Нічого робити не потрібно.

5. Частіше на полі бою відтягують на собі в положенні:

- a) Відтягування на плащ-наметі
- b) На боці або на спині;
- c) Відтягування на шинелі;
- d) Відтягування за допомогою лебідки сан. транспортера.

6. Медичне сортування вперше запропонував :

- a) Менделєєв Д.І
- b) Авіценна;
- c) Мечников І.І;
- d) Пірогов М.І.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- 1. Розшук поранених на полі бою.
- 2. Наближення до поранених на полі бою різними способами.
- 3. Відтягування поранених на полі бою.
- 4. Винесення поранених з поля бою одним санітаром за допомогою лямки медичної носильної.
- 5. Винесення поранених з поля бою двома санітарами на руках та за допомогою нош і лямки медичної носильної.
- 6. Позначення місць укриття поранених.
- 7. Спинення артеріальної кровотечі методом пальцевого притискання артерії.
- 8. Спинення кровотечі максимальним згинанням кінцівки.
- 9. Спинення артеріальної кровотечі методом накладання гумового джгута.
- 10. Спинення артеріальної кровотечі за допомогою поясного ремня.
- 11. Зупинка кровотечі накладанням стисної пов'язки.
- 12. Накладання першого закріплювального туру бинта.
- 13. Накладання останнього фіксувального туру бинта.
- 14. Накладання пов'язки на голову:
 - колової;
 - зворотної;
 - “чепець”;
 - хрестоподібної на потилицю;

- на одне око (монокулярної);
 - на обидва ока (біокулярної);
 - на одне вухо (“неаполітанська шапка”);
 - “вуздечка”;
 - виготовлення пращі;
 - пращоподібної на ніс;
 - пращоподібної на підборіддя;
 - “шапки Гіппократа”.
15. Накладання пов’язок на кінцівки:
- колової;
 - спіральної;
 - повзучої;
 - “лицарська рукавичка”;
 - зворотної на кисть;
 - хрестоподібної на променево-зап’ястковий та гомілково-стопний суглоби;
 - черепащачої;
 - колосоподібної на плечовий суглоб.
16. Накладання пов’язки на тулуб:
- Дезо;
 - хрестоподібної на плечові суглоби;
 - на одну молочну залозу;
 - на обидві молочні залози;
 - Вельпо;
 - за допомогою ППІ;
 - оклюзійної.
17. Накладання косинки медичної.
18. Імобілізація підручними засобами при переломі:
- передпліччя і плеча;
 - кісток кисті;
 - стегна;
 - гомілки і стопи.
19. Накладання транспортної шини Крамера при переломі:
- передпліччя;
 - плеча;
 - однієї з кісток гомілки;
 - двох кісток гомілки.
20. Накладання транспортної шини Дітерікса.
21. Проведення транспортної імобілізації при переломі ключиці.
22. Проведення транспортної імобілізації при ушкодженні кісток таза, хребта.
23. Проведення транспортної імобілізації при черепно-мозковій травмі.
24. Невідкладна допомога при травматичному шоку.
25. Візуальне визначення ступеня опіку.
26. Визначення площі опіку за правилом дев’яток.

27. Невідкладна допомога при опіках.
28. Невідкладна допомога при синдромі тривалого здавлювання (стиснення).
29. Невідкладна допомога при утопленні.
30. Невідкладна допомога при ураження електричним струмом.
31. Усунення явищ асфіксії.
32. Проведення штучного дихання способами “з рота до рота” та “з рота до носа”.
33. Проведення непрямого масажу серця.
34. Проведення ШВЛ за допомогою трубки дихальної – ТД-1.
35. Проведення ШВЛ за допомогою апарата ДП-10 на фантомі.
36. Надягання протигазу на потерпілого.
37. Подача кисню за допомогою інгаляторів КІ-4.
38. Проведення ШВЛ у зараженій зоні за допомогою апарата ДП-10.
39. Застосування аптечки індивідуальної.
40. Проведення часткового санітарного оброблення за допомогою індивідуального протихімічного пакета — ІПП-8.
41. Введення антидоту за допомогою шприца-тюбика.
42. Прилади радіаційної розвідки та дозиметричного контролю і правила роботи з ними.
43. Прилади хімічної розвідки і правила роботи з ними.
44. Правила надягання захисного костюма — Л-1.
45. Правила надягання протигазу на себе, на ураженого.
46. Одягання шолома для поранених в голову (ШР).
47. Надання першої медичної допомоги при ураженні хлором.
48. Надання першої медичної допомоги при ураженні аміаком.
49. Надання першої медичної допомоги при ураженні чадним газом.
50. Проведення заходів екстреної профілактики.
51. Заходи профілактики радіаційних уражень.
52. Проведення заходів йодної профілактики.
53. Відбір проб води для фізико-хімічного та бактеріологічного дослідження.
54. Відбір проб продуктів харчування для дослідження.
55. Приготування дезінфекційних розчинів.
56. Проведення дезінфекції епідемічного осередку.
57. Дії чергової медичної сестри лікувального закладу при загрозі чи виникненні надзвичайних ситуацій.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Способи розшуку поранених.
2. Способи наближення до поранених на полі бою.
3. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття.
4. Способи перенесення та перевезення потерпілих.
5. Способи тимчасового спинення зовнішньої кровотечі на полі бою.
6. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
7. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
8. Тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів.
9. Способи штучної вентиляції легенів.
10. Інгаляція кисню за допомогою інгаляторів КІ-4.
11. Штучна вентиляція легенів за допомогою апарата ДП-10.
- 12.** Транспортна іммобілізація за допомогою шини Дітерікса.
13. Транспортна іммобілізація за допомогою шини Крамера.
14. Транспортна іммобілізація за допомогою фанерної шини.
15. Транспортна іммобілізація за допомогою праці підборідної з пов'язкою головною.
16. Клінічні ознаки шоку.
17. Зміст заходів першої медичної допомоги при травматичному шоку на полі бою.
18. Основні симптоми синдрому тривалого роздавлювання (стиснення) тканин (СТРТ).
19. Зміст заходів першої медичної допомоги при синдромі тривалого роздавлювання (стиснення) тканин.
20. Характеристика термічних опіків за глибиною ураження.
21. Польові методи визначення площі термічних опіків.
22. Особливості термічних опіків від запалювальних сумішей.
23. Перша медична допомога при термічних опіках.
24. Механізм розвитку променевих уражень.
25. Види радіаційних уражень.
26. Клінічна характеристика гострої променевої хвороби.
27. Перша медична допомога при первинній променевій реакції.
28. Класифікація бойових отруйних речовин (ОР).
29. Клінічна картина ураження ФОР, перша медична допомога.
30. Клінічна картина ураження ОР шкірно-наривної дії, перша медична допомога.
31. Клінічна картина ураження ОР загальноотруйної дії, перша медична допомога.

32. Клінічна картина ураження ОР задушливої дії, перша медична допомога.
33. Організація і завдання Державної служби медицини катастроф (ДСМК).
34. Заклади і формування ДСМК.
35. Принципи лікувально-евакуаційного забезпеченні в системі ДСМК.
36. Медичне сортування потерпілих, види, мета.
37. Медична евакуація потерпілих.
38. Основні уражуючі чинники катастроф.
39. Транспортні катастрофи, їх медико-тактична характеристика.
40. Катастрофи на морському та річковому транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
41. Катастрофи на залізничному транспорті, причини, прогнозування санітарних втрат, можливі види уражень.
42. Дорожньо-транспортні аварії, причини, можливі види уражень.
43. Види медичної допомоги постраждалим у надзвичайних ситуаціях.
44. Зміст і обсяг першої медичної допомоги.
45. Експертна медична допомога.
46. Характеристика радіаційних аварій.
47. Одиниці вимірювання йонізуючого випромінювання.
48. Біологічна дія йонізуючого випромінювання на організм людини.
49. Колективні засоби захисту населення від дії чинників радіаційного, хімічного та бактеріологічного ураження.
50. Засоби індивідуального захисту органів дихання.
51. Види протигазів, правила надягання.
52. Засоби індивідуального захисту шкіри.
53. Класифікація сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), симптоми отруєння.
54. Санітарно-хімічна розвідка.
55. Прилади хімічної розвідки, правила користування.
56. СДОР, найчастіші отруєння, симптоми отруєнь, перша медична допомога при отруєннях хлором, аміаком, чадним газом..
57. Медичні засоби захисту при радіаційному, хімічному та бактеріологічному ураженні.
58. Причини виникнення і класифікація стихійних лих, медико-тактична характеристика.
59. Правила поведінки населення під час стихійних лих, терористичних актів, під час перестрілки.
60. Перша медична допомога при обмороженнях.
61. Надання медичної допомоги при втопленні.
62. Перша медична допомога при ураженні електричним струмом.
63. Особливо небезпечні інфекції (ОНІ), особливості епідемічного процесу.
64. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи при ОНІ.
65. Санітарно-епідемічна розвідка, мета, оцінка результатів.
66. Організація харчування, водопостачання і комунального обслуговування при епідемічних небезпеках.
67. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи в епідемічних осередках.

68. Дезінфекція, види, засоби.

69. Режимно-обмежувальні заходи в епідемічних осередках (карантин, обсервація).

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій : навч. посіб. / В. Г. Горковенко, Є.С. Сірчак, С. А. Цьока. – Ужгород, 2025. – 366 с.

Додаткова:

1. Військово-медична підготовка: підручник / М.І Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярик, Л.М. Бадюк, Т.М. Гут / під ред. Бадюка М.І. – К.: «МП Леся», 2019. – 484 с.

2. Військово-польова хірургія: підручник для студ. закл. вищої освіти з медичними спеціальностями / за ред. Коріка В.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 352 с.

3. Військово-медична підготовка / Т.М. Гут, Р.П. Гут. – К.: Медицина, 2017. – 303 с.

4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, М.А. Матвійчук, І.В. Паламар та ін.; за ред. В.С. Тарасюка. – 2-е вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 368 с.